

Praha 13. 10. 2009

58

Vrozené vady u narozených v roce 2007

Congenital malformations in births in year 2007

Souhrn

V roce 2007 se v České republice narodilo 4 562 dětí s vrozenou vadou, což představuje 398 narozených s vrozenou vadou na 10 000 živě narozených. Častěji se vrozené vady vyskytují u chlapců než u dívek a u dětí matek ve vyšších věkových skupinách. Nejčastějšími vrozenými vadami byly vrozené vady srdeční, u chlapců pak také vady pohlavních orgánů.

Summary

There were 4 562 children born with congenital malformation in the Czech Republic in 2007, which represents 398 births with CM per 10 000 live births. Congenital malformations occur more frequently in boys than in girls and in children of mothers in older age groups. Most frequent CM were heart diseases, and in boys also malformations of genital organs.

V roce 2007 byla v České republice do jednoho roku věku dítěte diagnostikována vrozená vada (VV) u 4 562 narozených dětí z celkového počtu 114 632 živě narozených dětí. Na deset tisíc živě narozených tak připadlo 398 narozených s vrozenou vadou, tedy každé 25té dítě. Jedná se jak o vrozené vady velice závažné, tak i o vady, které při dobré lékařské péči nemusí mít na kvalitu života téměř žádný či jen minimální vliv. Některé děti (21 % dětí s VV) se narodily i s více vadami najednou. Celkem bylo u zmíněných 4 562 dětí zjištěno 6 405 vrozených vad.

Vzhledem k nutnosti sjednotit informace, které o vrozených vadách ÚZIS ČR poskytuje s informacemi poskytovanými mezinárodními organizacím, došlo v roce 2004 ke změně zpracování publikovaných dat o vrozených vadách. V této pozměněné řadě jsou zpracovávány údaje o vrozených vadách u dětí narozených v daném kalendářním roce, které byly zjištěny do 1 roku jejich věku. Proto dochází ke zveřejnění údajů s ročním zpožděním, aby bylo možné zahrnout všechny děti, i ty narozené koncem roku, u kterých se vrozená vada zjistí až těsně před prvními narozeninami.

V průběhu sledování vrozených vad v jednotlivých letech se také změnil samotný předmět sledování. Od roku 1965 se sledovalo vybraných 36 vrozených vad, v roce 1975 se výběr rozšířil na 60 a od 1. 1. 1994 se sledují všechny vrozené vady zařazené do XVII. kapitoly Mezinárodní klasifikace nemocí u dětí do dokončeného 15. roku života (tj. do 15. narozenin) a u mrtvě narozených dětí. V roce 1996 se začaly evidovat také vady zjištěné pomocí prenatalní diagnostiky u plodů a od roku 1997 také vady uvedené mimo XVII. kapitolu Mezinárodní klasifikace nemocí. Zdrojem informací se od roku 2000 stalo vedle hlášení „Vrozená vada plodu nebo dítěte“ také hlášení „Zpráva o novorozenci“, kde jsou

případné vrozené vady také sledovány. Na základě těchto změn je poměrně obtížné posoudit dlouhodobý vývoj incidence vrozených vad (viz graf Vývoj počtu živě narozených dětí s vrozenou vadou). Zdánlivý nárůst může být způsoben pouze rozšířením sledování, lepší evidencí a diagnostikou.

Pohlaví dítěte a věk matky je výraznou charakteristikou incidence vrozených vad. Více se s vrozenými vadami rodí chlapci než dívky, a toto pravidlo se potvrdilo ve všech sledovaných letech. V roce 2007 připadlo na deset tisíc živě narozených chlapců 460 chlapců s vrozenou vadou a na deset tisíc živě narozených dívek 332 dívek s vrozenou vadou. Současně také platí, že čím je matka starší, tím vyšší je riziko vrozené vady u dítěte, rizikovou skupinou jsou ovšem i velmi mladé matky do 19ti let. Nejméně dětí s vrozenou vadou na deset tisíc živě narozených se v roce 2007 narodilo matkám ve věkové skupině 25–29 let a jen nepatrně více matkám ve věkové kategorii 20–24 let (viz graf Živě narození s vrozenou vadou podle věku matky). Nejrizikovější skupinou z hlediska počtu živě narozených dětí s vrozenou vadou připadajících na deset tisíc živě narozených jsou ženy ve věku nad 45 let.

V tomto roce zaujímá prvenství v počtu vrozených vad na deset tisíc živě narozených z hlediska regionálních rozdílů Praha (678) následovaná krajem Moravskoslezským (656). Naopak nejnižší počet VV na deset tisíc živě narozených dětí měl kraj Vysočina (380) a kraj Jihomoravský (390). Obdobné je to z hlediska regionálních rozdílů v počtu živě narozených dětí s vrozenou vadou na deset tisíc živě narozených. Nejvyšší hodnota tohoto ukazatele byla v roce 2007 v kraji Pardubickém (503) a Praze (464), naopak nejnižší v krajích Vysočina (287) a Jihomoravském (307).

Nejčastějšími vrozenými vadami u živě narozených dětí jsou dlouhodobě vrozené vady srdeční s diagnózou Q20–Q26. Srdeční vadou bylo postiženo 1 309 chlapců a 1 299 děvčátek. U chlapců byly dále poměrně časté vady pohlavních orgánů (hypospadiie Q54 a nesestouplé varle Q53). U dívek zase převládaly vrozené deformity nohou (Q66) a vrozené deformity kyčle (Q65), které se u chlapců vyskytovaly v mnohem menší míře. S Downovým syndromem (Q90) se v roce 2007 narodilo 29 chlapců a 28 dívek.

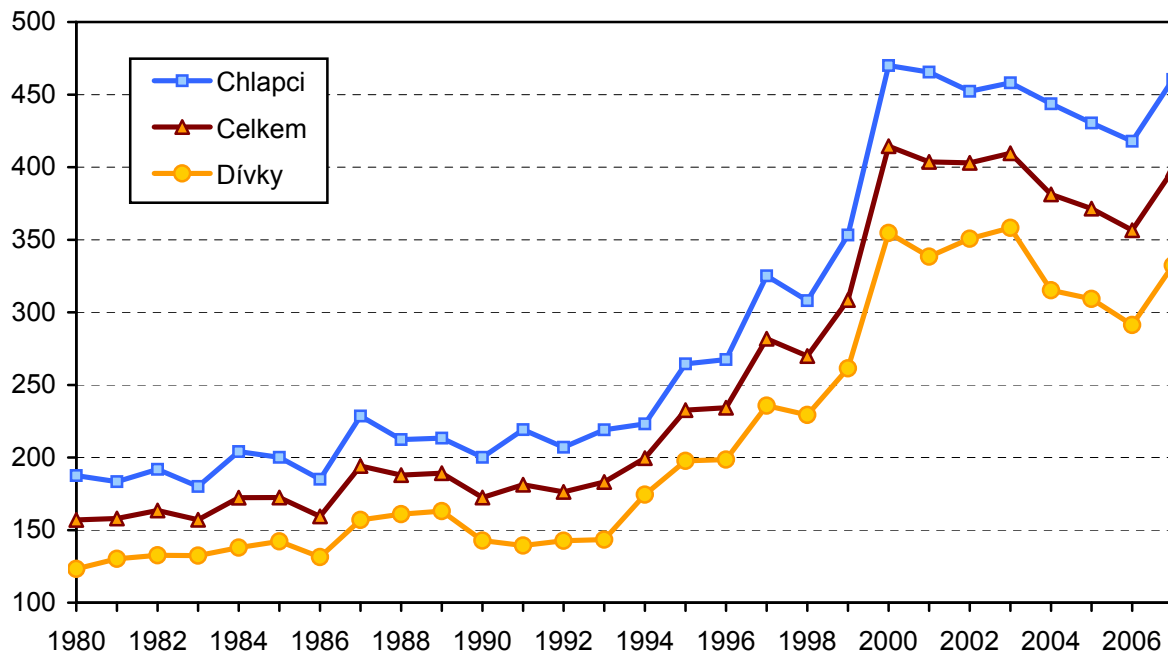
Díky metodám prenatální diagnostiky se ve sledovaném roce podařilo odhalit vrozené vady plodu u 755 těhotných. Více než dvě třetiny (67 %) těchto těhotenství, s často velice závažným poškozením plodu, byly na žádost ženy ukončeny interrupcí.

Složitou záležitostí je zhodnocení pozice České republiky v incidenci vrozených vad na mezinárodním poli. Velice totiž záleží na kvalitě sledování, na tom, zda jsou hlášení povinná, zda zahrnují celou zemi, určité oblasti resp. nemocnice a v neposlední řadě na kvalitě diagnostiky a úrovni zdravotnické statistiky v té které zemi. Česká republika se řadí mezi země s vyšším počtem narozených s vrozenou vadou na 10 000 narozených, stejně jako Dánsko, Norsko, Island, což je způsobeno vysokou kvalitou diagnostiky a zdravotnické statistiky. Vysoký počet narozených dětí s vrozenou vadou mají také Rumunsko nebo Srbsko. V tomto případě jde ale o země s horší kvalitou sledování a diagnostiky a v případě zlepšení této kvality by se počet narozených s vrozenou vadou ještě více zvýšil.

Vypracovala: Mgr. Jana Wiesnerová

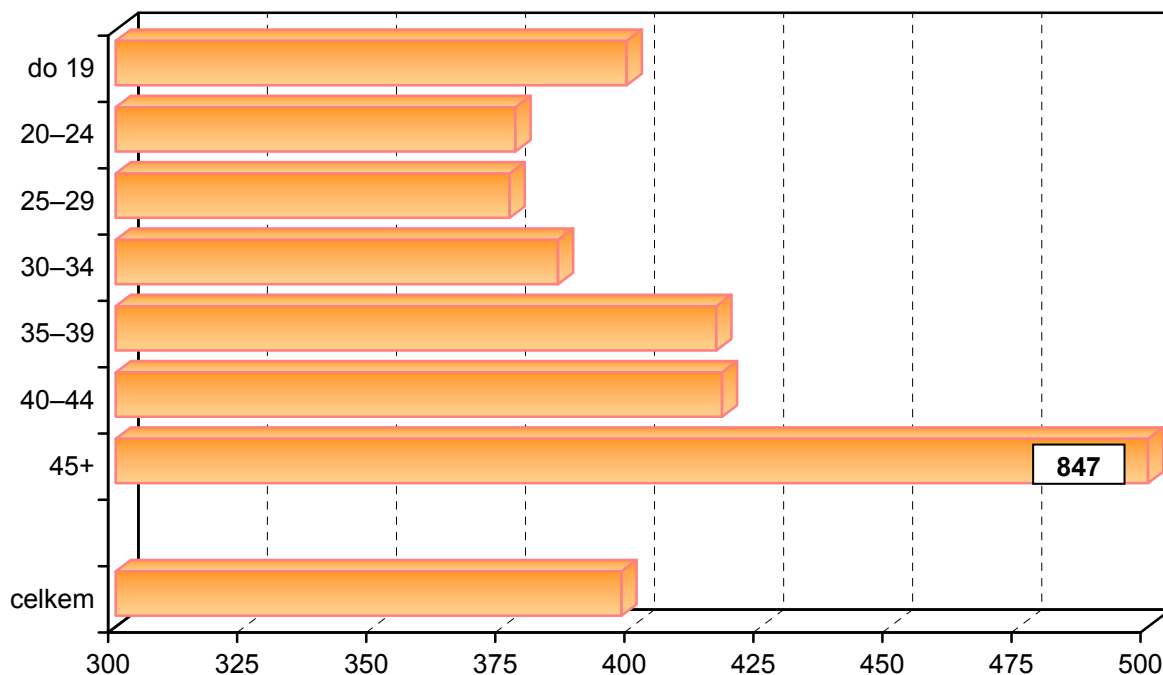
Vývoj počtu živě narozených dětí s vrozenou vadou podle pohlaví

na 10 000 živě narozených

Živě narození s vrozenou vadou podle věku matky

na 10 000 živě narozených

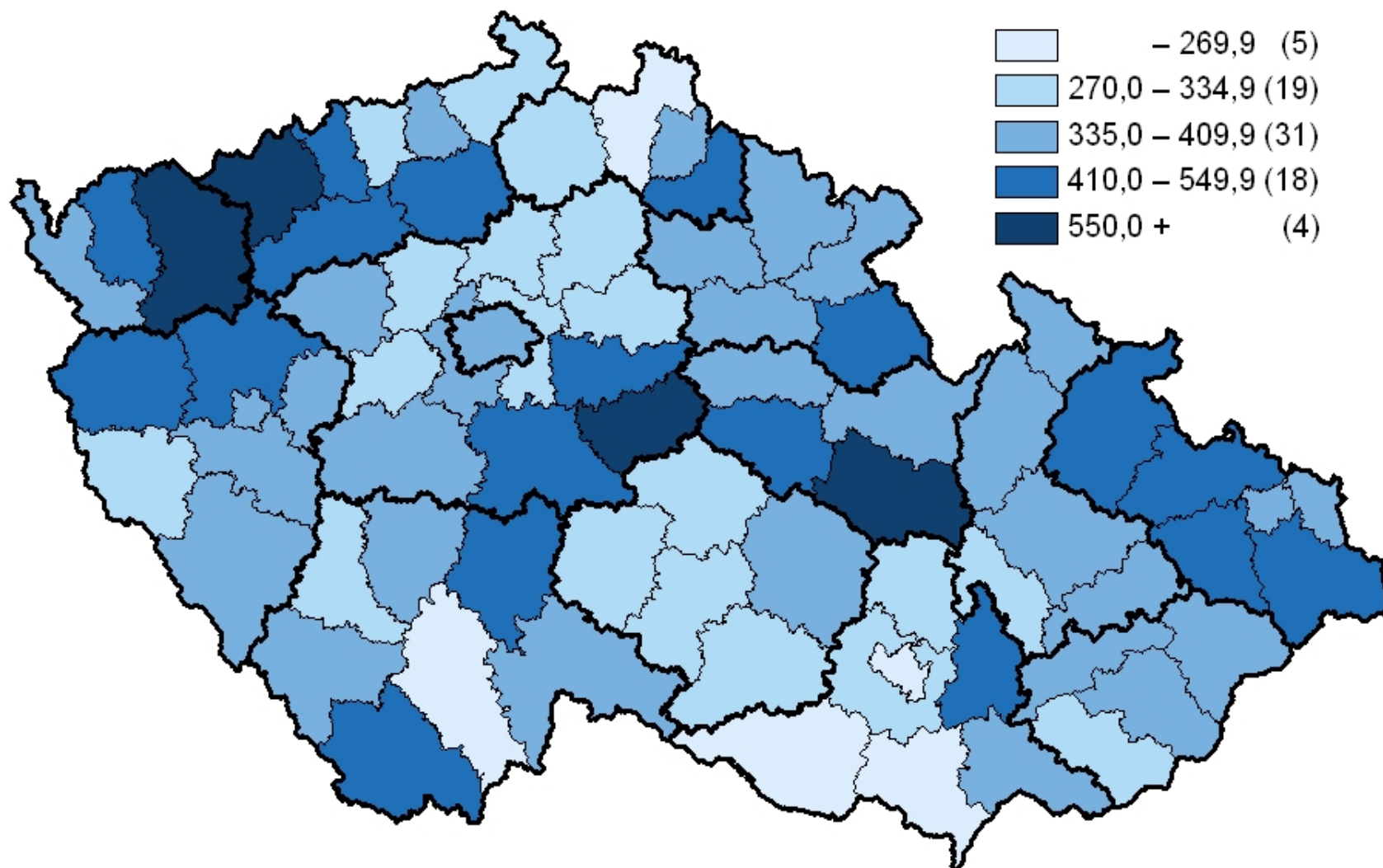
Vybrané vrozené vady u živě narozených dětí absolutně a v přepočtu na 10 000 živě narozených

Druh vady	Kód dg. (MKN-10)	Nově hlášené vrozené vady					
		absolutně			na 10 000 živě narozených		
		celkem	chlapci	dívky	celkem	chlapci	dívky
Vrozené vady srdeční	Q20–Q26	2 614	1 309	1 299	228,0	223,9	231,3
Nesestouplé varle	Q53	347	347	x	30,3	59,3	x
Hypospadiie	Q54	359	359	x	31,3	61,4	x
Vrozené obstrukční defekty ledvinové pánvičky a vrozené vady močového	Q62	374	273	101	32,6	46,7	18,0
Vrozené deformity kyčle	Q65	152	44	108	13,3	7,5	19,2
Vrozené deformity nohou	Q66	384	200	184	33,5	34,2	32,8
Downův syndrom	Q90	58	29	28	5,1	5,0	5,0
Ostatní		2 117	1 170	940	184,7	200,1	167,4
Celkem		6 405	3 731	2 660	558,7	638,1	473,7
Živě narození s VV		4 562	2 692	1 866	398,0	460,4	332,3

Počty živě narozených dětí s vrozenou vadou a počty vrozených vad podle pohlaví a kraje bydliště v přepočtu na 10 000 živě narozených

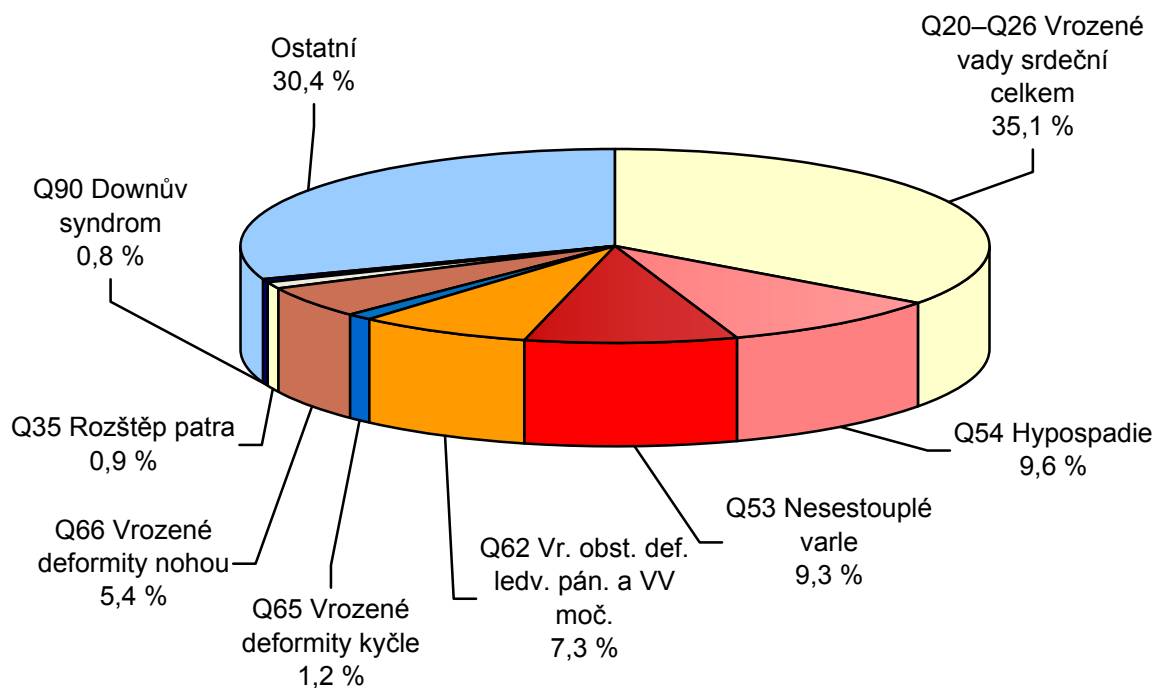
Okres, kraj	Narození s vrozenou vadou			Vrozené vady		
	na 10 000 živě narozených			na 10 000 živě narozených		
	chlapci	dívky	celkem	chlapci	dívky	celkem
Hl. m. Praha	503,5	422,0	463,8	727,9	624,4	677,5
Středočeský kraj	458,8	320,8	392,9	640,1	470,3	561,7
Jihočeský	484,5	366,9	426,2	676,6	530,0	603,9
Plzeňský kraj	356,7	318,7	337,7	539,9	466,5	503,3
Karlovarský kraj	497,1	364,6	430,5	655,0	509,3	581,7
Ústecký kraj	435,7	295,7	369,5	590,2	424,6	517,8
Liberecký kraj	450,0	314,9	386,5	600,0	449,9	529,2
Královéhradecký kraj	546,7	336,0	444,3	791,5	504,0	651,8
Pardubický kraj	575,3	427,7	502,7	713,1	556,0	635,8
Vysočina	328,7	243,9	286,6	439,4	319,0	379,7
Jihomoravský kraj	364,4	247,6	307,2	469,0	307,0	389,6
Olomoucký kraj	443,9	313,1	379,5	691,5	447,8	571,4
Zlínský kraj	414,2	269,3	344,9	559,6	400,6	483,6
Moravskoslezský	537,7	373,4	456,1	759,1	551,1	655,8
ČR - celkem	460,4	332,3	398,0	638,1	473,7	558,7

**Průměrný počet živě narozených dětí s vrozenou vadou na 10 000 živě narozených
(za období 2003–2007)**

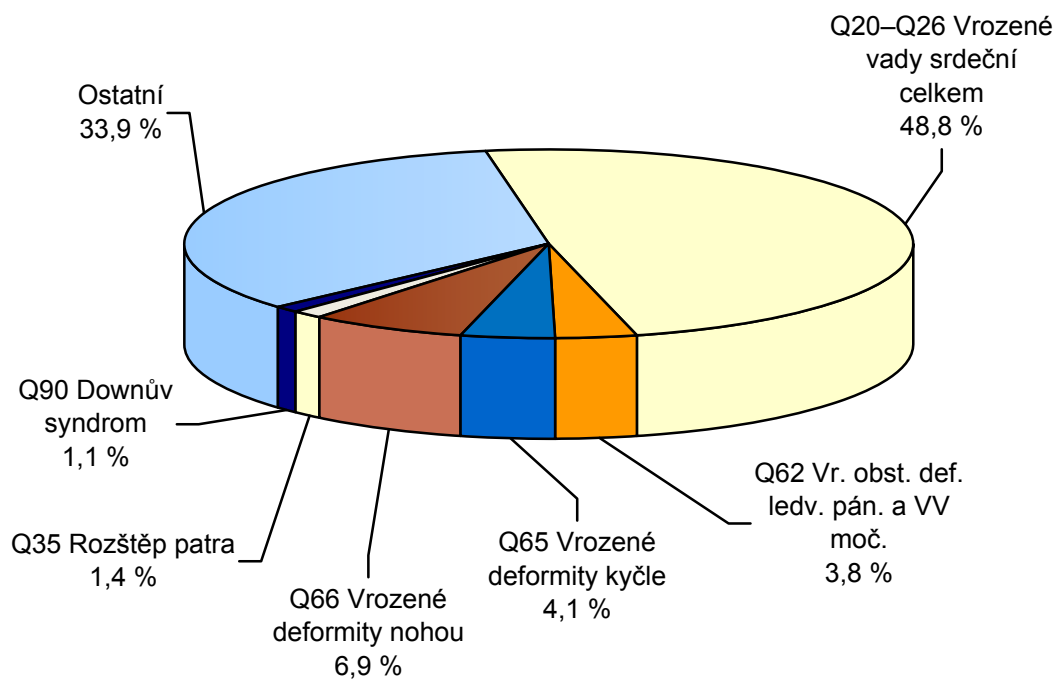
Struktura vrozených vad u živě narozených dětí

Chlapci

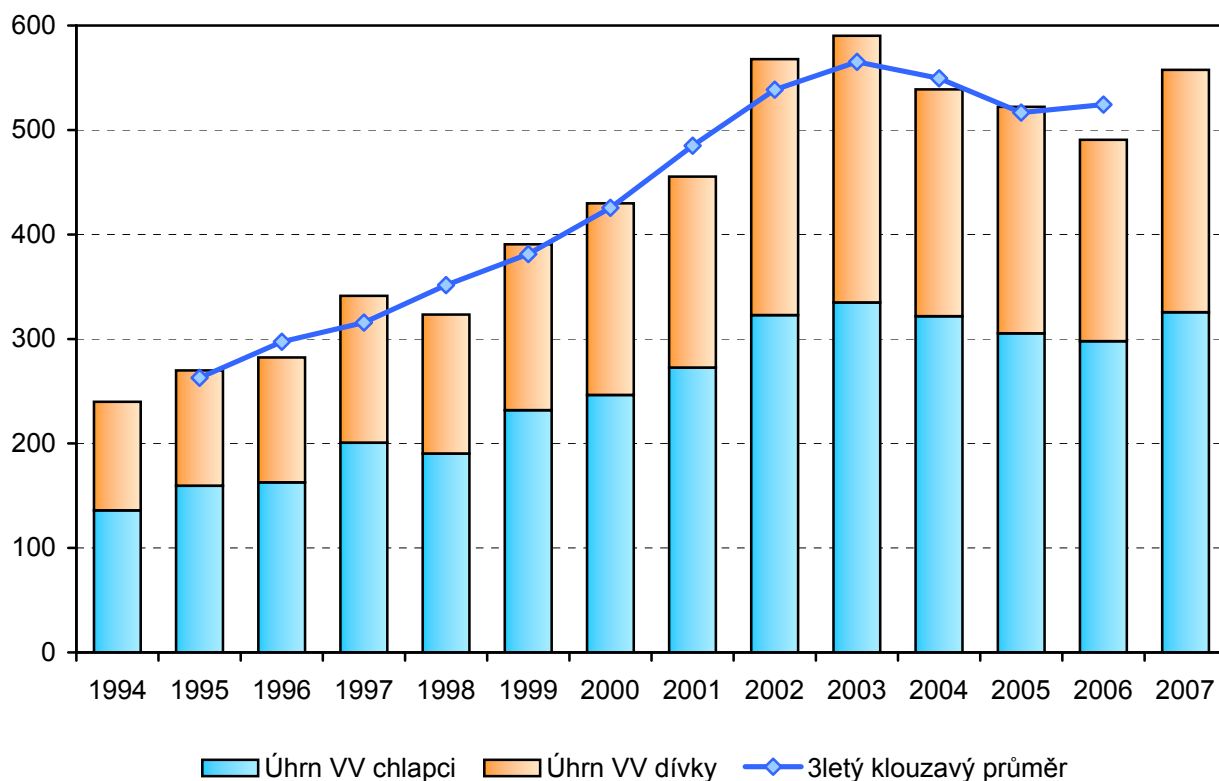

Struktura vrozených vad u živě narozených dětí

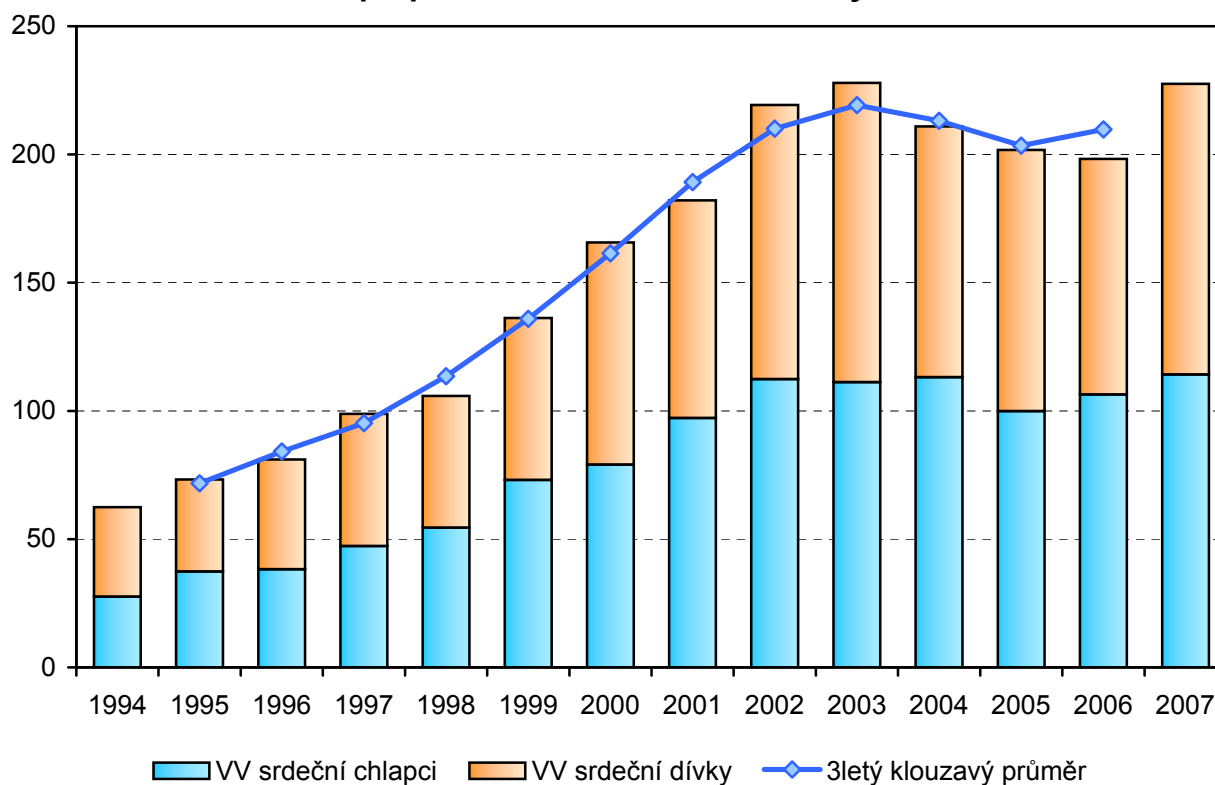
Dívky

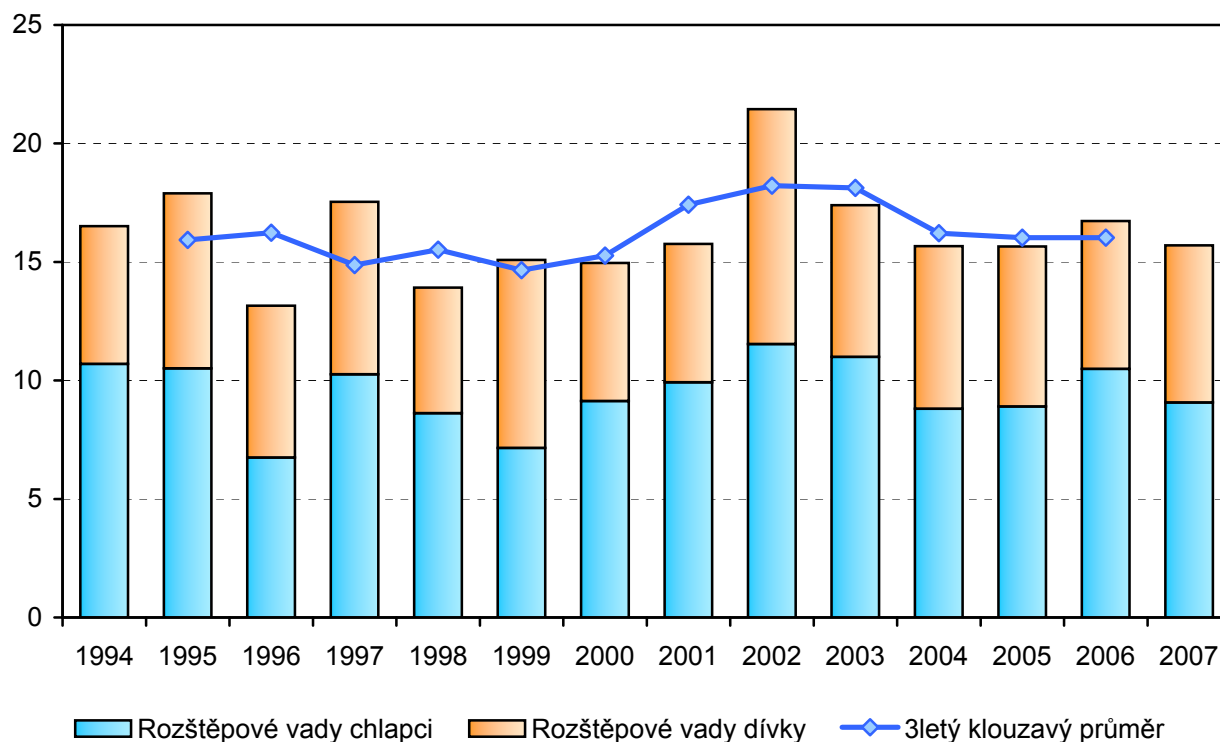
**Vývoj celkového počtu VV u živě narozených dětí,
v přepočtu na 10 000 živě narozených**

**Vývoj počtu srdečních VV (Q20–Q26) u živě narozených dětí,
v přepočtu na 10 000 živě narozených**

**Vývoj počtu rozštěpových vad (Q35–37)
u živě narozených dětí, v přepočtu
na 10 000 živě narozených**

**Vývoj počtu Downova syndromu (Q90)
u živě narozených dětí,
v přepočtu na 10 000 živě narozených**

